

Kjak

Gunnleivur Dalsgarð

»Tað sker meg í hjartað...«

Nú nærkast til vit aftur skulu velja nýtt býráð her í hvøðsstaðnum, og lat tað verða sagt beinanvegin, at vit hava havt ein dugnaligan meirluta, sum hevur lagt nógv góð úrslit eftir sær, - ikki minnst takkað verið góðu tjóðveldisumboðunum, sjálvt um hesi ikki hava staðið fremst, sum prýði í bløðum og sjónvarpi.

Eitt av hesum stórmálum, sum hesi leggja eftir seg, er ókeypiss bussleiðin, sum

byggir á veruligt samhaldsfesti og ikki minnst gott umhvørvisligt vinarligt átak. Ein skipan, sum hevur vakt ans langt út um landoddarnar og kann gerast fyrimynd hjá øðrum. Treyðugt so kunnu og skulu ábøtur gerast á skipanina og við núverandi hugsunarhátti hjá meirlutanum í býráðnum, er onki at ivast í, at tað eisini verður gjørt. Stóra takk fyri hetta!

Men A-»garpa«liðið í býráðnum hevur ikki spælt

við her, - tvørtur ímóti hava vit ofta hoyrt, at tey ynska hesa samhaldsføstu og umhvørvisvinarligu skipan har pipari grø,- samhaldsfesti er ikki nakað í hóvar hesum »gørpum«, - hvørki í lands- ella kommunalum høpi.

Tí er tað bæði grátuligt og provokerandi, at síggja júst hetta A-»garpa«lið tagla bussarnar út við herrópum um velja seg. Tað »sker meg í hjarta«, sum skilagóða konan

sigur, at síggja hetta og eigur hetta at vekja eftirtanka hjá flestu veljarum. Ella hvat siga foreldur til, at hesir somu »garpar«, sum nú »prýða« bussarnar við sínum rakstrarrópum, samstundis vilja avtaka hesa ókeypiss samhaldsfasta tænastu, har m. a. børn tykkara kunnu fara inn í ein buss og koma til frá skúla, uttan at hugsa um gjald, ikki minnt í hesum illfýsnu heystardøgum? Soleiðis, sum skipanin er nú, er

samhaldsfesti, tá tað er best! Lat okkum sláa manngarð um hetta glæsliga samhaldsfasta og umhvørvisvinarliga tiltak, sum ikki minst tjóðveldisumboðunum er fyri at takka, við ikki at lata A-»garparnar« fáa avgerandi vald í býráðnum!

Ongin ivi er um, at við einum sterkum tjóðveldi í býráðnum, verður hesi góðu skipan lív lagað, eins og kommunan sum heild verður í góðum hondum.

So Tove og onnur: komið tit eisini við í hendan samhaldsfasta »bussin« og verð við til at menna hendan enn meira, ikki minnst á teimum økjum har ábøtur og nýskaparnir krevjast! Gamla skipanina verður eitt risaafurstig, Tove!

Eitt gott samhaldsfast vall

Sirið Stenberg

Tjóðveldi

Siðamisbrot – ein sorgarleikur

Ein heildarætlan við eini null-hugsjón má vera endamálið

“Eg las í einum blaði í dag at tað eru so nógv børn sum hava tað ringt. Eg bleiv rættulig forfard. Tað er jú ikki á hvørjum degi, at bløðini skriva nakað sum passar “ Orðini skal Astrid Lingren hava sagt, tá ið hon ein dagin las um tær vanlagnur nógv børn eru úti fyri.

Tøgnin er brotin-hvat nú?

Eisini her hjá okkum eru vit blivin betri til at seta orð á truplar støður, og eitt gott dømi er opinleikin um siðamisbrot, sum tað ikki longur tykist vera tabu at tosa um. Og alt gott um opinleikan, men eg haldi tað vera uppið á síttil pláss at fara meira seríøst til verka, og seta eitt miðvíset arbeiði í gongd, sum kann arbeiða fram móti eini null hugsjón á økinum. Gjøgnumgangandi fyri flestøll, sum traðka fram og

siga sína søgu er, at tey ikki hava fingið nóg gott viðgerðartilboð, og í nøkrum førum onki tilboð um hjálp. Tí eru søgurnar í miðlunum í fleiri førum eisini neyðarróp, og einasti vegur at fara. Tað eiga vit ikki at góðtaka sum politiskur myndugleiki, men heldur taka uppgávuna á okkum um at gera alt vit kunnu fyri bæði at fyribyrgja kynsligum ágangi og veita hjálp til tey, sum eru rakt, og familjur teirra

Null-hugsjónin

Nógvir tættir skulu samvirka fyri yvirhøvur at nærkast hesum málinum. Vit mugu seta fyribyrgjandi átøk í verk, upplýsa og kunna børn, foreldur og fakkfólk sum eru um barnið, umfamnt almenningin sum heild. Kunningin má taka stóðið í bæði at læra at siga frá, at duga at síggja tekin, at vita hvussu

man handferð mál o.s.fr. Her liggur eitt stórt arbeiði fyri framman, sum tað tibetur er sett hol á.

Siðamisbrot mugu ikki vera sosialt acceptera

Nógv dømi eru um børn og ung, sum hava gjørt vart við sína støðu, men ongin hevur trúð teimum. Nøkur hava beinleiðis sagt frá, onnur hava víst broytingar í atburði, sum ongin hevur megna at sett í samband við kynsligan ágang. Ár seinni, tá ið sannleikin kemur fram siga nógv, at tey vistu gott, at okkurt var áfatt. Og øll kenna til hugtøk sum barnalokkarir o.s.fr. Alt tekin um, at øll hava vitað, men ongin ella fá hava handlað. Tí kann man kanska loyva sær at siga, at tað partvís hevur verið sosialt acceptera. Hetta má broytast í stundini. Tey vaksnu hava ábyrgdina av at

reagera, og politiski myndugleikin hevur ábyrgdina av, at lógarverk og hjálp eru skipað og tøk.

Fleiri 100 tals børn og ung hava verið fyri kynsligum ágangi

Gransking hjá Tóru Petersen vísir at 5,2 % av næmingum í 8 flokki hava verið fyri kynsligum ágangi. Hetta svarar til 36 børn. Man skal sjálvsagt vísa fyrivarni við at yvirføra hetta tal á aðrar aldursbólkar, men hetta má vera ein greið ábending um, at vit hava við hundartals fólk at gera. 100 tals lagnur, sum eru merktar fyr lívið og, sum vit ikki hava verð nóg góð at taka okkum av. Men tað er ikki ov seint at byrja at gera nakað við tað. Og tað hava vit skyldu til.

Seinárin

Lagnurnar eru mangar og

sjálvsagt ymiskar. Nøkur eyðkenni, sum kunnu vísa seg seinni í lívinum eru tunglyndi, sálarsjúka, ónøloyi, vánaligt sjálvsvirði og sjálvsálit, misnytsla av rúsevnum, væntandi arbeiðsførleiki o.s.fr. Alt eyðkenni, sum kunnu invalidera viðkomandi og familjur teirra. Tí er veruliga brúk fyri góðari hjálp á øllum økjum. Hjá nógvum er tað eisini soleiðis, at nakrir avleiðingar av kynsligum ágangi rættuliga koma til sjóndar, tá ið viðkomandi er í øðrum truplum ella krevjandi støðum t.d. tá ið viðkomandi gerst foreldur. Á henda hátt kann kynsligi ágangurin ávirka og breiða seg gjøgnum generatiónir, um ikki hjálp verður sett inn.

Tibetur eru tað fólk sum hóast sína vanlagnu kunnu fáa eitt gott og virkið lív. Men tey eru sjálvdan komin til tað

uttan við hjálp og stuðli.

Eg trúgvi tí ikki fyrr enn eg síggi tað – eg síggi tað ikki fyrr enn eg trúgvi tí

Kanska hava vit vent tað blinda eygað til ? Kanska hava vit ikki duga at tulka tekin ? Kanska hevur tað bara verið ov sárt at tosa um. Ella kanska hava vit ikki trúð tí vit ikki hava sæð. Men veruleikin er júst øvugt, vit síggja tað ikki fyrr enn vit trúgva tí. Tí skal eitt arbeiði framhaldandi gerast við upplýsing, kunning, fyribyrging og viðgerð. Og tað má bera til at fáa gjørt eina heildarætlan, sum fevnir um allar tættir, og arbeiðir fram móti eini null-hugsjón á økinum. Alt annað er almennur umsorganarsvíkur.